AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

GESLO: ZA VERO IN NAROD — ZA PRAVICO IN RESNICO — OD BOJA DO ZMAGE!

GLASILO S. K. DELAVSTVA — DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU — IN S. P. DR. SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 170. CHICAGO, ILL., SREDA, 29. OKTOBRA — WEDNESDAY, OCTOBER, 29, 1924. LETNIK XXXIII.

Razkrinkani "rdečkarji."

V CHICAGO SO SE DELALE ZAROTE — V GARY PA SO NAČRT ZA UMOR VEČ VIŠJIH DRŽAVNIKOV. — NJIH GLAVNI STAN SO PRENESLI V NEW YORK.

Kmalo po vojni so začele vrste komunistov rasti do neverjetnega števila. Največ jih je pristopilo iz grup anarhistov, katerih je bilo pred vojno nad 40,000, ki so bili vsi kot delavni člani in so bili zapriseženi, da osvobodijo Zdr. države kapitalistične vlade s tem, da usmrtijo vse višje državnike, ako tudi jih pri temu stane njih lastno življenje.

Med vojno je ta organizacija narasla in leta 1918. se je pridružila komunistom, nakar so se imenovali anarhistični komunisti. Postali so pa že tako drzni, da so imeli več zborovanj na prostem, kjer so javno hujskali na umor "nasiljcev." Taka zborovanja so imeli vsaki teden, in v New Yorku so izdajali dnevno neko glasilo, v katerem so tudi širili svoje ideje.

Ameriška vlada je videla, da nevarnost narašča in je pustila zapreti leta 1919., 365 zloglasnih voditeljev anarhistične organizacije, nakar so jih deportirali. Ta deportacija jim je napravila toliko strahu, da so odslej se družili le skupno s komunisti in niso več nastopali kot anarhisti sami.

Več let so imeli anarhisti svoj glavni stan v Chicago, kjer so imeli svoje tajne seje redno vsaki teden enkrat. Prostor, kjer so se shajali, je bil dolgo časa tajnost za zvezne agente, posrečilo se jim je pa le dognati, da se nahaja na W. 14. cesti in Union ave. Spodaj v temu poslopju se nahaja salon, zgoraj v prvem nadstropju so se pa tiho zbirali člani in tudi mirno zborovali in delali načrte, kako bodo morili. Voditeljica teh tajnih zborovanj je bila Emma Goldman, katera je bila leta 1920. deportirana, ko so oblasti prišle na sled njeni delavnosti, v vrstah anarhističnih komunistom. Ko so zvedele oblasti za prostor kjer se zbirajo, so vprizorili napad in zaplenili veliko množino brošur in drugih knjig anarhistične vsebine. Po temu dogodku so postala tla tej organizaciji v Chicago vroča, nakar so se preselili s glavnim stanom v New York.

Anarhistično gibanje po celemu svetu vodi Nemec Rudolph Rocker, kateri se baha, da je on že anarhist od 13. leta. Pozneje se je dognalo, da je pomočnica temu voditelju, Emma Goldman.

Ena najnevarnejših organizacij je sedaj društvo, ki se imenuje "Vitezi rdeče zvezde" kateremu pripada veliko število članov v Gary. Ta anarhistična družba ima svoje podružnice v vseh večjih mestih v Ameriki, katero vodi odbor, ki je v Bostonu in obstoji iz šestih oseb, med njimi ena ženska. Ta odbor je znan med člani organizacije pod imenom "dvojna trojica." Kar ta dvojna trojica veleva, to se mora zgoditi. Ako naprimer se določi katerega od članov, da mora napraviti kakšno nasilje, on to mora storiti, drugače zapade smrti. Takemu neubogljivcu je dano na izbero, ako hoče izvršiti samomor, ali pa da ga usmrti tovariš anarhist, katerega zopet določi dvojna trojica.

Taktika anarhistov, ki se je nadaljevala v New Yorku, je bila kmalu znana oblastim. Podpihovali so delavce do malih lokalnih stavk, kar je po njihovem mnenju seme za generalno stavko, ki bi prešla v revolucijo.

Dalje je v načrtu te organizaicje, da se napravi delavce gospodarje splošnega imetja. Za to doseči se mora nevsmiljeno razdejati vse kar sedaj vlada, izpustiti jetnike na svobodo, razdejati ječe in meje, postreliti vse višje častnike, kakor tudi policijske častnike. Na to razvalino bi prišla vlada — proletarijata.

—o—

POLITIČNI GLASOVI.

La Follette zahteva, da se objavi lista davkoplačevalcev dohodninskega davka.

—o—

Senator La Follette stopa na prste tistim, ki so se izognili obdavčenja dohodnine. Senator La Follette izjavlja, da bo takoj ko se prične delo v kongresu pričel s strogim preiskovanjem dohodninskim davkom podvrženim, kakor tudi, kaj je finančni oddelek odredil, da se temu nepostavnemu ravnanju nekaterih, napravi konec.

Senator se največ zanima, kako to, da je Harry F. Sinclair plačal samo $213 in Morgan le $98.643 dohodninskega davka. Dalje tudi zahteva, da se pokliče pred preiskovalni odbor tajnik Mellon in davčni komisar Blair. Slednji se bo zagovarjal, zakaj se je grozilo vodstvom časopisja z denarno kaznijo in z ječo, ako objavijo listo davkoplačevalcev dohodninskega davka v listih.

Senator je s tem pokazal, kako bo nastopal za slučaj ako pride on v Belo hišo. On si želi kongres, ki bi bil sestavljen iz demokratov, radikalnih republikancev in iz mož tretje stranke, ki bi nevstrašeno stali v boju, da bi se nehalo s zakrivanjem pred javnostjo kako so obdavčeni veleindustrijci.

—o—

Preprečeni napad na državnega pravdnika Crowea.

Chicago, Ill. — Državni pravdnik Crowe se je nahajal v La Salle hotelu na banketu, katerega so priredili prominentni meščani grške narodnosti v prid Croweove kampanje. Tja pa tudi pride neki sumljivi človek, katerega takoj aretirajo. Dognalo se je, da je sumljivec Angelo Barbos prijatelj morilcev nekega igralca, ki so bili pod administracijo Crowea obsojeni na dosmrtno ječo. Pri osumljencu so našli revolver in oblasti so splošno mnenja, da je nameraval usmrtiti Mr. Crowea. Barbosa bodo obdržali v zaporu.

RAZNE VESTI.

— **Washington.** — Kongresnik Phil Swing je vložil protest državnemu departmentu, proti izdaji dovoljenja Japoncem za nakup in naseljevanje na spodnji del Kalifornije. Kongresnik je izjavil, da se mora vse storiti za interese Amerikancev.

— **Washington.** — Nastala je diplomatična napetost med Zdrž. državami in perzijsko vlado, ker slednja zadržuje izvršitev smrtne kazni nad morilci Robert W. Imbrie, ameriškega podkonzula v Teheranu.

— **Jefferson City, Mo.** — Tukaj so vprizorili slamnato volitev med Amerikanci nemškega pokolenja s sledečim rezultatom: Coolidge, 242; La Follette, 50; Davis, 42.

— **Jackson, Mich.** — Tukaj so aretirali 6 mož, ki so bili spoznani, da so oropali banko v Springport, za $120.000.

— **Huelva, Španско.** — Od tukaj poročajo, da je neki motorni bus zavozil s ceste v reko, pri čemur sta bili dve osebi na mestu mrtvi, pet težko in 18 lahko ranjenih.

— **Lexington, Ky.** — Mrs. Susan Kaden, stara 87 let, je trgala rože v bližini nekega panja, kar je pa čebele tako vjezilo, da so se zakadile v starko in predno je prišla pomoč, so jo tako opikale, da težko če bo okrevala.

— **Baltimore.** — Ameriška mornarica si je priborila dva svetovna rekorda z morskimi letali. Italijo je pobila za 14 milj. Poročnik George Cuddihy, je preletel v eni uri 188.12 milj.

— **New London, Conn.** — Poročnik Ralph Baile Hunt, sin ameriškega kongresnika, ki se nahaja z ameriško mornarico na Kitajskem, se je v Shanghaju poročil s baronico Eugenie pl. Drachenfels.

— **Leta 1923.** se je izdelalo po ameriških tovarnah vseh vrst radio aparatov za $43,460.676.

— **Windsor, Ont.** — Pred kratkem je tudi tukaj postala prohibicijska postava pravomočna. Temu bo sledilo tihotapstvo in že poročajo, da so pretečeno soboto oblasti zajele tihotapski čoln, v katerem je bilo žganja in piva za $100.000. V nedeljo so pa zalotili neki manjši čoln, kjer so dobili žganja v vrednosti $15.000.

— **Chicago.** — Cornelius Donovan, star 90 let, ki je bil znan pod imenom "Uncle Sam" in je že več let beračil po Clark cesti, je v Salvation Army hotelu umrl. Po njegovih žepih so našli drobiža za $390,32. S tem denarjem, so mu preskrbeli dostojni pogreb. — George Hoeck, 30 let star čuvaj pri nadulični železnici je pregledoval kolesa pri vozu na postaji na 18 cesti, pri tem pa padel na cesto in bil na mestu mrtev. — Peter Radecek, star 38 let, je nameraval odpeljati 10-letno deklico Antonia Gilska, 950 N. Lincoln cesti, da bi zadostil pohotnosti, kar so pa sosedje še pravočasno preprečili in hoteli pohotneža linčati, kar pa je policija še pravočasno zabranila.

JUNAŠKA ŽENA.

Dala je svojo kri, da je rešila otroka, nakar je umrla.

—o—

San Bernardino, Cal. — Mrs. T. H. Kelty, se je peljala s svojim avtomobilom, v katerem je bila še poleg nje, njena 5-letna nečakinja. Zgubila pa je kontrolo nad avtom in zavozila čez pečine 300 čevljev globoko. Mrs. Kelty, je zadobila hude poškodbe in v strašnih mukah umrla 12 ur po nesreči. Kraj kamor sta padli je bil zakrit z grmovjem, radi tega ni bilo takoj pomoči, ker ni nihče videl. Mrs. Kelty je pa bila preslaba, da bi mogla se kam splaziti, pač pa je zadnjo moč porabila, da si je načela prsa z nožem in s svojo krvjo hranila otroka, kateremu je tudi dala svojo obleko, da ga je varovala mraza. Junaška ženska je radi izgube krvi in poškodb umrla. deklico so pa dobili živo, le malo ranjeno in bo okrevala.

—o—

16-letna banditka v rokah pravice.

Evelyn Krueger, stara 16 let, 921 Fairfield ave. Chicago, Ill., ima kaj burno preteklost. S tremi tovariši je bila aretirana v Crown hotelu, kjer jo je spoznal neki človek, ki je dejal, da je ona dotična, ki ga je speljala s sabo na neki temni prostor, kjer so ga potem napadli tovariši deklice in oropali. Med aretiranci je tudi morilec policaja Michael Murtaugha. Ko so bili aretirani, so bili v posesti avtomobila, katerega so ukradli. Dalje so oropali več blagajn in več moških, katere je znala zvabiti dekle na temne prostore, kjer so jih potem tovariši oropali.

—o—

Pripoznal je rop na zahtevo zaročenke.

Neki mladi človek je prišel na Kensington policijsko postajo v Chicago, ter zahteval, da se ga zapre. Dejal je, da se piše Andrew Ratin, star 25 let, in da je pred tremi leti zašel med slabo družbo, nakar je neki večer z dvema tovarišema sledil nekemu možu, katerega so oropali za $9.00 in uro. Kmalo po temu dogodku se je pa seznanil z nekim dekletom, kateri je pa še le sedaj razkril, da se je udeležil omenjenega ropa. Deklica, katero Andrew v resnici ljubi in je poštena, mu je svetovala, da naj se gre sam javiti na policijo. Andrew je tako storil in tudi izdal imena obeh tovarišev s katerim so skupno se udeležili ropa. Policija se takoj podala na navedeni naslov in aretira oba tovariša. Ker pa omenjeni rop ni bil na rekordu in ni bilo tožitelja, so bili vsi trije izpuščeni — Andrew pa, ki je zopet na pošteni poti, si je pridobil zaupanje zaročenke, katero v kratkem poroči.

—o—

Samomor bogataša.

Santa Fee, N. M. — Samuel Hale, znani bogataš in solastnik jeklenega podjetja iz Kenosha, Wis. si je pognal kroglo v srce in bil na mestu mrtev. Pustil je listek v katerem toži o slabemu zdravju in da je najbolje ako gre s poti.

Iz Jugoslavije.

PRIJATELJ SLOVENCEV GROF BEGOUEN — LJUBLJANSKI GOST. — 800.000 DINARJEV PODPORE LJUBLJANSKI OBČINI. DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Ljubljano je obiskal odlični gost, prijatelj Slovencev Francoz, grof Begouen. Kakor vedno na njegovih potovanjih, ga je tudi ta pot pripeljala k nam, čemur je iskati vzroka le iskrenem prijateljstvu, ki ga goji do nas. To nam je dokazal že neštetokrat s svojimi obiski, zlasti pa s svojim intenzivnim zanimanjem za Jugoslovane v najširšem pomenu te besede, pri čemer ni stavil Slovence na zadnje mesto, marveč jim je pripisoval vedno zelo važno vlogo, ki jo imajo igrati v razvoju južnih Slovanov. Oplojeni z zapadno kulturo so mu Slovenci poklicani, da z bratsko ljubeznijo ogrevajo z njo tudi južne brate, da se tako pripravlja močna kulturna in po njej politična zajednica, ki bo kos težki nalogi, ki jo nalaga Balkan svojim narodom. G. grof Begouen, ki je dovršil poleg filozofskih študijev tudi visoko politično šolo in pravne študije, se je že davno zanimal za avstro-ogrske Slovane, kakor tudi za one, ki so živeli izven njenih mej. Videl je, da taka razcepljenost ni in ne more biti kaj definitivnega. Zato mu svetovna vojna ni prinesla nikakih razočaranj, ampak mu je dala prav, ko je združila že znaten del južnih Slovanov v eno politično edinico. Sam pa se je v polni meri zavedal, da bo mlada tvorba rabila obilo podpore pri vnanjih politikih. In prav tod nam je on s svojim poznanjem naših razmer ter s svojim odličnim in obširnem znanjem z najvplivnejšimi politiki največ pomagal.

Gosp. grof pa ni le ugleden politik, ampak zelo ugleden znanstvenik. Visoki gost je bil v Ljubljani prisrčno pozdravljen.

Podpora ljubljanski občini.

Poljedelski minister dr. Kulovec je odobril znesek 800.000 dinarjev kot podporo mestni občini ljubljanski da se zavaruje ogroženi mestni vodovod.

Shod stanovanjskih najemnikov.

V Belgradu je bilo veliko zborovanje stanovanjskih najemnikov, ki se ga je udeležilo krog tisoč ljudi. Na shodu se je ugotovilo, da je za gradnjo zadostnega števila stanovanj potrebna za vso državo 510 milijonov dinarjev. Sprejeta je bila sledeča resolucija:

Zahtevamo, da se novi stanovanjski zakon ne izdeluje v kakem skritem kotu za socialno politiko, temveč da se skliče anketa, na kateri se bodo vpoštevali pogoji.

Belgrajski nadškof.

Za belgrajskega nadškofa je sv. oče imenoval apostolskega administratorja o. Rafaela Rodiča.

Druge zanimive vesti.

Škrlatica v Splitu. — V Splitu se škrlatica še vedno ni polegla. Srednje šole se odpli šele 15. oktobra. — Nova zasebna gimnazija v Dalmaciji. V Bolu na otoku Braču so oo. dominikanci otvorili zasebno gimnazijo za svoj redovniški naraščaj. Predavali bodo štirje mladi dominikanci, ki so dovršili svoje nauke na freiburški univerzi. — Liška železnica. Kakor javljajo iz Belgrada, so vse težkoče odstranjene za končno dograditev liške železnice ter je dobava tračnic zagotovljena še za tekoči mesec. — Velike poneverbe. V sarajevski mestni hranilnici se je bila zadnja revizija nekoliko zavlekla. Ko so začeli z revizijo so dognali, da manjka 178,000 dinarjev v blagajni. Dognali so, da so denar vzajemno poneverili prokurist Dufek, blagajnik Drnda, njegov namestnik Samonkovič in uradnik Saračevič. Denar so potem zapravili po nočnih lokalih. Razen tega so trgovcu Barošu na lastno pest posjali denar proti visokim obrestim, ki so jih spravili v svoj žep. Sleparje so zaprli. — Krvava borba z divjimi lovci. — V gozdu "Babin glog" pri Jagodnjaku je prišlo do krvavega obračuna med gozdarji in divjimi lovci. Streljali so na obeh straneh. Pri tem sta dobila podlogar Anton Konrad iz Ceninca in divji lovec Steva Martič iz Jagodnjaka zelo težke poškodbe. — Vlak je povozil na progi med Varaždinom in Toplicami posestnika Avgusta Boroviča iz Kneginca. Kolo je možu popolnoma odtrgalo glavo. — Velik vlom v Karlovcu. Tatovi so vlomili v zlatarsko prodajalno Miroslava Bukovinca v Karlovcu in odnesli za 80,000 Din. dragocenosti. — Tragedija 15-letnega dekleta. V Osjeku se je s plinom zadušila 15-letna služkinja Irma Pappo. Poleg njenega trupla so našli pismo, v katerem izjavlja, da je pred 14. dnevi dobila od nekega gospoda 600 Din proti obljubi, da bo šla z njim v Zagreb. Toda goljufala ga je — ni šla v Zagreb, za denar si je pa nakupila nogovice in čevlje. Policija poizveduje za "gospodom."

DENARNE POŠILJATVE

V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zveze s pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatve so dostavljene prejemniku na dom ali na zadnjo pošto točno in brez vsakega odbitka.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in lirah so bile včeraj sledeče:

Skupno s poštnino:

500 — Din	$ 7.95
1,000 — Din	$ 15.55
2,500 — Din	$ 38.75
5,000 — Din	$ 77.00
10,000 — Din	$153.00
100 — Lir	$ 5.10
200 — Lir	$ 9.85
500 — Lir	$ 23.75
1,000 — Lir	$ 46.25

Pri pošiljatvah nad 10,000 Din. i nad 2,000 Lir poseben popust.

Ker se cena denarja čestokrat menja, dostikrat docela nepričakovano, je obsolutno nemogoče določiti cene vnaprej. Zato se pošiljatve naročajo po cenah onega dne, ko mi sprejmemo denar.

DOLARJE POŠILJAMO MI TUDI V JUGOSLAVIJO IN SICER PO POŠTI KAKOR TUDI BRZOJAVNO.

Vse pošiljatve naslovite na—SLOVENSKO BANKO

ZAKRAJŠEK & CEŠAREK

70—9th AVE., NEW YORK, CITY

EDINOST
AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski katoliški list v Ameriki. Amerikanski Slovenec ustanovljen leta 1891. Edinost leta 1914.

The first and the oldest Slovenian Catholic Newspaper in America. Amerikanski Slovenec established 1891. Edinost 1914.

Izhaja vsaki torek, sredo, četrtek in petek. — Issued every Tuesday Wednesday, Thursday and Friday.

— PUBLISHED BY: —

Edinost Publishing Company

1849 — West 22nd Street, Chicago, Ill.

Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo. Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Za Zedinjene države za celo leto	$4.00
"	Za Zedinjene države za pol leta	$2.00
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	$4.75
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	$2.50
SUBSCRIPTION:	For United States per year	$4.00
"	For United States per half year	$2.00
"	For Chicago, Canada and Europe per year	$4.75
"	For Chicago, Canada and Europe per half year	$2.50

"Entered as second class matter June 27, 1924, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3 1879."

K fotografiji socialista.

Urednik "Proletarca" Mr. Frank Zaitz v svojem listu z dne 16. okt. zavrača "Edinost," češ da je v članku: "Kakšni so naši rdeči socialisti," podala napačno definicijo, potvorjeno fotografijo pravega pristnega socialista. Res žalostna je bila tista fotografija. "Kdor se bo najbolj pridušal čez "farje" in čez cerkve zabavljal, ta je tipični ameriško-slovenski rdeči socialist." Tako ga je "Edinost" fotografirala. Kaj čuda, če je "Proletarčevemu" uredniku, kri zavrela ogorčenja. Kdo bi se ne jezil, če ga fotograf tako slabo zadene, da samega sebe ne pozna. V sveti jezi je sam, kot veščak seveda, pograbil za fotografski aparat, da nam socialista tako fotografira, kakoršen je v resnici, Sicer nam je podal le negativ, s katerim si pa ni težko napraviti pozitivne slike. Tak-le je njegov negativ:

"Protifarški zabavljači" "po naših kolonijah sploh niso socialisti. Socialistični agitatorji imajo z njimi največ težav." "Proletarca" ne naročajo, ker so slišali, da ne prinaša novic, ampak same težke, nerazumljive članke. Takih "socialistov" je v Ameriki mnogo. V pivnicah in v družbi "zabavljajo," in v tem je ves njihov napredek. V slučajih nevarnih bolezni, rojstev ali smrti, jim je prva pot v župnišče po duhovno pomoč in blagoslov. Če je kak župnik tako pošten, da takim veščam pokaže vrata, ali da zahteva vse prispevke, ki bi jih dotični imel plačati kot član svoje župnije, tedaj pošljejo dopis kakemu svobodomiselnemu listu, v katerem se znašajo čez farja, ki niti za denar ni hotel pokopati tega in tega rojaka. Če duhovnik vstraja, tedaj je posledica civilen pogreb in zopet najdete dopis v listu o polnem napredku naselbine, ki se je otresla verskih cerimonij pri pogrebih. — Socialistov, ki bi bili zavedno socialisti, med ameriškim delavstvom ni še mnogo. Razumnih delavcev, ki bi znali ločiti navadno zabavljanje od pravega znanja o verah, postanku sveta in evoluciji, tudi ni posebno veliko. Večinoma so površni in večinoma so vzgojeni tako površno, ker jih vzgajajo površni učitelji. "To je Mr. Zaitzev negativ socialistove fotografije."

Pozitiv bi bil: Pravemu socialistu so vera, cerkev, duhovnik, relikvije iz temnega srednjega veka, za katere v tako naprednem času kakor je naš, ni mesta. Zato se on kot prosvitljenec za vse to ne briga. Če gre k poroki gre na kort in rajši pusti nevesto, kakor bi se iz ljubezni do nje pustil peljati pred altar. Ko ima krst, ne pusti otroka nesti v cerkev, ampak reče ženi naj ga ta dan malo bolj temeljito skoplje, kakor ga v cerkvi, sam se pa s prijatelji ob rujnem vincu malo poraduje, če je prvega ali druzega dobil. Ako po nesreči tretjega, naj pa napravi sedmino. Ko toliko dorase, ga seveda pošlje v publično šolo, da bi se njegova mlada duša ne ostrupila z rimskim mračnjaštvom. Birma ga sam, kadar mu katero užaga. Spovedi in obhajila je tak otrok seveda še manj potreben kot on. V bolezni kliče zdravnika, ne pa duhovnika. Za slučaj smrti testamentarično določi, naj ga tudi po smrti nikar ne silijo v cerkev. Če v življenju ni maral zanjo in njene "žegne", jih tudi po smrti noče. Pristnemu socialistu, je vse to zdravemu in umirajočemu humbug. Če mu ni, ima samo socialistična usta, ne pa bistva.

Kljub temu pa pravi, pristni socialist tistih, ki na vse to še drže, ne zaničuje, še manj blati, ampak jih pomiluje, da so taki nazadnjaki. Nevedne je treba poučiti, ne pa sramotiti. On gori za čisto znanost, za pravo prosveto. To pospešuje kjer in kolikor more, s tem, da noroča in pridno bere znanstvene socialistične publikacije, kakor je n. pr. Proletarec, ter tako pomaga preganjati egiptovsko-rimsko temo, da jo prej razžene in razblini solnce znanosti, pred katerim se bodo temo ljubeči pobožnjaški netopirji sami poskrili v svoja dupla, ako ne bodo prenesli luči.

To bi bil pozitiv k Mr. Frank Zaitzevi fotografiji pravega socialista.

Vprašanje je zdaj, je li on s to fotografijo resno mislil, ali se je hotel le pomagati iz zagate. Kadar se namreč kako nečedno družbo do golega razkrinka, kakor je "Edinost" socialiste, je že stara navada, da boljši in resnejši elementi v njej slabih in propadlih, nočejo več poznati, ampak se za vse svete rote in zaklinjajo, da jih ne poznajo, da nimajo z njim nič skupnega. Meni se zdi, da je isto potezo naredil tudi Mr. Fr. Zaitz, seveda šele potem, ko je videl, da je "Edinost" temu balastu preveč za petami, tako da ni bilo več misliti na njegovo rešitev.

(Dalje prih.)

Cleveland, O.

Mnogim čitateljem v Clevelandu je znano o Mrs. Mariji Pečjak, katera je več let zbirala milodare, da se odpravi na pot v staro domovino k svojim otrokom, dasiravno je bila že nad 70 let stara, je bila še vedno precej trdna in sposobna, da je zamogla obiskati rojake po hišah in si pridobiti potrebnega sredstva za na pot. Pri naših dobrih ljudeh je dobila potrebnih denarnih sredstev, in pri trgovcih pa je nabrala še obleke, tako da je nabavila polni veliki zaboj raznovrstnega blaga, da razveseli svoje hčere in sinove vrnivši se črez dolgih let.

Odhod te revne ženice je bil težaven, težko je zapustila to novo domovino, pot ji je bila strašna in posebno ker si je za na pot nabavila še težko prtljago, katero ni zaupala drugim v roke.

Osmega oktobra se je odpeljala iz Clevelanda v New York z namenom, da se odpelje s parnikom "President Wilson" na 10. oktobra na Trst. In ko je bila potnica z vsem preskrbljena sem prejel naslednje pismo, kako je bila imenovana dobro postrežena in odpravljena na pot...

11. oktobra, 1924.

Mr. Anton Grdina,
Cleveland, Ohio.

Cenjeni g. Grdina: —

Tem potom Vam sporočamo, da je Vaša potnica Marija Pečjak srečno došla v New York, kjer jo je na postaji pričakal naš uslužbenec ter jo odvedel v hotel in tam preskrbel hrano in vse kar je bilo za njo pač potrebno. Potnica se ni posebno dobro počutila v četrtek zjutraj, ko je prišla v New York, toda v petek preden je šla na parnik, se je počutila prav močno in poživljeno, to pa najbrže radi tega, ker se je dobro naspala.

Preden je bila odpeljana na parnik, je v našem uradu še naročila, da se ponovno zahvali vsem svojim dobrotnikom, posebno Vam g. Grdina, g. Pircu, Jakšiču, Anžlovarju kakor pač vsem onim, ki so ji pripomogli do njenega "bogastva."

Z našo postrežbo je bila ženička popolnoma zadovoljna in njene hvale zato ni bilo konca ne kraja. Jokala je, ko je šla iz našega urada z uslužbencem na parnik. Njeno prtljago ji je uslužbenec popolno oskrbel ter ji je še pred odhodom z parnika, razložil vsako reč posamezno, tako, da bo potnica vedela kaj in kako. Na parniku je dobila Mrs. Pečjak kabino prve vrste z prijazno tovarišijo, njo je tudi naš uslužbenec priporočil pri uradnikih in strežnikih na parniku, tako bodo revici radi pomagali, bodisi v enem ali drugem slučaju.

S tem torej mislimo, da je naša dolžnost v tej zadevi popolnoma izvršena. Pritožbe se ni bati.

Vam Mr. Grdina se tem potom še enkrat iskreno zahvaljujemo za Vašo naklonjenost in priporočljivost, ter ostajemo kakor vedno

s prijateljskimi pozdravi
Zakrajšek & Cesarek,
Per: **A. Cesarek.**

— Naj tudi jaz dostavim, da je bila potnica pri odhodu vsa solza polna hvaležnosti vsem, kateri so ji v temu času pomagali do tega da je zbrala toliko skupaj in odpovala v srečni kraj, kjer bo še svoje zadnja leta preživela med svojimi dragimi. Trvdki Zakrajšek in Češarek se pa tudi jaz zahvaljujem za tako dobro postrežbo, katero so potnici storili zastonj, ne da so pri voznemu listku kaj zaslužili. Hvala vam in priporočam vaše podjetje vsakemu, ki želi potovati v stari kraj.

Vaš
Anton Grdina.

—o—

Joliet, Ill.

— Volilni dan 4. novembra je skoro tukaj. Šli bomo na volišča, naredili križce in konec bo volilnih komedij. Kampanjski hrup bo polegel in šli bomo staro pot. Obljube bodo ostale obljube, ki jih v dejaja nikdar nihče spremenil ne bo. Kdor kandidatom vrjame se navadno ujame. Tako je še vedno bilo in tako bo!

— V tukajšnem župnišču cerkve Matere Božje na 217 North Ottawa street, je izbruhnil požar, ki je povzročil nad $1000 materialne škode. Nastopiti so morali ognjegasci, ki so s težavo pogasili ogenj, ki se je bil že precej razširil v poslopju.

— Radi kršitve prohibicijske postave sta bila te dni obsojena na od tukajšnega okrajnega sodnika Frank Lukič in George Raub vsak na $325 denarne globe in sodne stroške.

Poročevalec.

—o—

So. Chicago, Ill.

Naj kdo reče karkoli hoče, ampak So. Chicaška župnija sv. Jurija se pa dviga in raste in vrlo napreduje na vseh koncih. Srečna si naselbina sv. Jurija, da imaš tako agilnega in delavnega duhovnika v osebi Rev. Fr. Benvenuta Winkler, O. F. M. Malo časa je v tej župniji, pa kolik napredek. Koliko se je odplačalo že dolga, koliko popravilo in kako se še dela. Župnija sv. Jurija ti zaslužiš, da radi tega krasnega napredka zaslovi med slovenskim narodom po Ameriki.

Dober duhovnik je največji blagoslov za naselbino in župnijo in tega blagoslova je v polni meri deležna župnija sv. Jurija. Kako krasna cerkev krasi to naselbino. Spodaj pa se bo vsak čas otvorila krasna župnijska dvorana, za katero je navdušil sochicaške Slovence njih vrli duhovnik. Father Winkler je izboren in navdušen voditelj in učitelj dramatike. Zato je začel z vso silo navduševati farane za dvorano, kjer bodo imela katoliška društ. svoj narodni dom, kjer se bo gojila slovenska dramatika in kjer se bo shajal okrog domačega ognjišča slovenski zavedni življ. Še le, ko se bodo odprla vrata te domače dvorane, ko bodo društva začela uživati udobnosti in dobrote tega svojega lastnega doma, tedaj še le bodo spoznali v polni meri, kaj pomeni farna dvorana za župnijo in naselbino. So. Chicago Ti zaslužiš "Three Cheers!"

Poročevalec štev. 2.

—o—

Leadville, Colo.

Dne 18. in 19. okt. smo imeli naš cerkveni bazar. Ker so vsi skupaj pomagali v lepi slogi, smo dosegli vspeh, kakršen še ni bil nikoli, odkar so se prirejali v Leadvillu cerkveni fairi. Vsi dohodki so znašali $1646.65. Stroški niso preobilni, tako da bo ostalo cerkvi približno $1500.00. Seveda smo potrebovali ta denar prav krvavo, ker smo morali plačati nad $1000.00 še za cerkvene stole in za obleko še nad $500.00. Ako ne bo treba novih naročil, ostane nam samo še cerkveni dolg, ki pa ni majhen, tako da bo treba še napornega dela, da se izkopamo iz nesreče, ki nas je zadela, ko nam je l. 1923. pogorela naša ljuba cerkvica. Kadar zmagamo še ta dolg, se bomo Leadvillčanje zopet mogli postaviti, kaj nismo samo "visoki," temveč menda celo "najvišji" na svetu. Včasih nam zmanjkuje sape, a menda je nam ne bo zmanjkalo pri odplačevanju dolga. Potem, ko vse poravnamo, zopet lahko prosto dihamo.

Zahvala za vspeh pri bazarju gre prav vsem. Omeniti pa moram, da sta največji vspeh dosegli gospici Nežika Babič in Anica Selakovič pri kontestu za zapestno uro in prstan. Prva je nabrala $254.-50, druga $196.00. Takega vspeha nismo pričakovali. Vidi se pa, da se veliko doseže, ako se dela iz ljubezni do dobbre stvari. —

Vašemu poročevalcu se je zadnjič urinila pomota. Brata, ki sta se izkazala kot izborna igralca pri irski igri v Opera House, sta brata John in Joseph Gornik, ne pa Dobnik, kakor je bilo tiskano. —

Naši društvi, ki lastujeta društveno dvorano, sta dvorano znantno povečali in položili nova tla, kar je mladina z veseljem pozdravila, saj so plesali, kakor bi bilo vse z "žajfo" namazano. —

Poročevalec.

—o—

Napredek katoliškega časopisja je odvisen od Vaše agitacije!

SODNIKI ODOBRILI
državnega pravdnika ROBERT E. CROWA.

Od dveh protikandidatov državnega pravdnika Robert E. Crowe za ponovno izvolitev se čuje, da se poslužujeta raznega zavajanja v tem oziru. Objavljajo nekak netočen cirkular s zavajalnimi dokazi, dar je pa dvignilo mnenje dobromislečih volilcev in sedaj delajo na vso moč, da ponovno izvolijo za državnega pravdnika Crowa, kar je vitalne važnosti za vsakega poštenega državljana tega okraja in zlasti za žene, otroke kot tudi može, ki so vedno v nevarnosti pred roparskimi poizkusi. Toda sedaj se roparji, tatovi in drugi nepridipravi boje neustrašene akcije državnega pravdnika proti njim.

Odlični državljani vseh narodnosti so za državnega pravdnika Crowa, da se ga ponovno izvoli.

V naslednjem je par besedi iz govorov, ki so bile izgovorjene v podporo Crowove izvolitve.

Sodnik Wells M. Cook pravi: "Vaša kandidacija za ponovno izvolitev ima mojo prisrčno odobritev. Jaz sem imel prilike opazovati dnevno Vaše delovanje in Vaših azistentov. Toda vedno je bilo označeno z veliko energijo, neustrašenostjo in nenavadno sposobnostjo. Interese javnosti so bili dobro čuvani po Vas."

Glavni sodnik Harry Olson na municipalnem sodišču pravi: "Jaz Vam čestitam, na dobrem rekordu Vašega službovanja kot državnega pravdnika. To vzradošča vse, ki so z Vami."

Sodnik Marcus Kavanagh pravi: "Sprejmite moje čestitke za krasni rekord, ki ste ga dosegli kot državni pravdnik. Vi ste vršili zelo važno službo ljudstvu tega okraja po vrlem neustrašenem nastopu kot državnega pravdnika. Potom Vaših nastopov je življenje veliko varnejše v Chicago, kakor je bilo, kot tudi lastnine so veliko bolj zavarovane kot so bile."

Sodnik Hugo Pam pravi: "Kriminalni problemi v velikih mestih kot Chicago niso špasi. Občina je srečna, da ima Vas za državnega pravdnika. Pozicija državnega pravdnika je brezdvomno nježavnejša v okraju in zato ni druge poti kot da se močno podpre Vas in Vam pripomore do zopetne izvolitve. Vi to zaslužite in Vi to morate doseči. In predvsem, ker ta občina Vas potrebuje."

Sodnik Walter P. Steffen pravi: "Naj Vam izrazim moje spoštovanje do Vašega krasnega nastopa in dela kot državnega pravdnika. Istotako sem gotov, da tako cenijo tudi državljani tega okraja Vaše hvalevredno delo."

Sodnik Mary M. Barthelme na mladinskem sodišču pravi: "Jaz odobrujem kandidacijo Robert E. Crowa za ponovno izvolitev v urad državnega pravdnika za okraj Cook."

Mnenje teh mož in žena, ki so vsak dan s državnim pravdnikom pri delu na sodniji mora biti zadostno za vsakega volilca tega okraja, ki je zainteresiran v potrebo spoštovanja postav in zakonov, da dela z vso močjo in vplivom za izvolitev Mr. Crowa.

(Og. S. 29.)

James Oliver Curwood:

KAZAN, VOLČJI PES.

(Kanadski roman.)

MacTrigger je počakal, da je tulenje prenehalo. Nato je vzel iz čolna svojo staro puško, porinil vanjo nov naboj in se skril v grmovju ob bregu.

Kazan se je bil naglo vrnil k Sivki. Dlaka se mu je divje ježila. Veter je pihal od reke in mu prinašal duh človeka; kar tresel se je.

Sandy je bil lovil lisice v polarnih krajih in po načinu, ki so ga naučili Eskimi, je šel tako dolgo okoli divjačine, da se je nahajal proti vetru.

Toda volkulja Sivka je imela še boljše čute kot arktična lisica z malimi rdečimi očmi. Njen podolgast gobec je sledil krogu, v katerem se je premikal Sandy. Na tristo yardov je čula, kako je počila suha veja, sunila je Kazana v ramo in obadva sta tiho izginila v nasprotni smeri.

Sandy se je plažil kakor kača, a ni našel ničesar. Celo uro se je trudil, na to se je vrnil k čolnu. Robato je zaklel in njegov hudobni obraz se je nakremžil, ko je videl po sledeh, da sta oba volkova med tem časom prišla pit k reki.

A kmalu nato se je glasno zasmejal. Iz svojega nahrbtnika, ki je ležal v čolnu, je potegnil malo kavčukasto mošnjo. Iz nje je vzel steklenico, ki je bila hermetično zaprta in v kateri so se nahajale kapsule iz želatine. V njih se je nahajal stdihnin.

Na obrežju Yukona so mnogo slabega govorili o teh kapsulah. Trdilo se je, da je njih posestnik pustil neki dan pasti eno v čašo kave, ki jo je ponudil nekemu drugemu možaku. Toda dokazati mu ni mogel nihče ničesar.

Za uporabo strupa na lovu pa je bil Sandy MacTrigger pravi mojster. Pred par dnevi je bil ustrelil karibuja in v kose njegovega mesa je začel zavijati po eno kapsulo. Položil je osem zastrupljenih kosov mesa na različna mesta.

Naslednji dan je šel gledat učinek. Prve dve vabi sta ostali nedotaknjeni, a tretje ni bilo več na mestu. Od veselja si je mel roke, kajti gotov je bil, da najde v razdalji dve do tristo yardov svojo divjačino. A kruto se je varal. Našel je kos mesa, ki ga je bil zavil okoli strupa, razvit na tleh, in strup je ležal poleg. Klel je od jeze in divje gledal. Kaj takega se mu še nikoli ni bilo pripetilo.

Šel je naprej. Četrta in peta vaba sta bile spet nedotaknjene, ostale pa razvite in strup je bil raztresen po tleh. Poleg njih je zapazil sledove obeh skrivnostnih volkov.

MacTrigger je bil naravnost obupan. Smatral je to za višek poloma in nesreče, češ da se mu je vse žoperstavilo. Sklenil je vrniti se v Red-Gold-City.

Po kosilu se je vsedel v svoj čoln, prižgal pipo, položil puško čez kolena, vzel krmilo v roke in se pustil gnati od toka po reki navzdol.

Kazan in Sivka sta bila pol milje daleč nižje ob reki in pila vodo. Veter je pihal v nasprotno smer, tako da nista mogla zaduhati človeka, ki se jima je bližal popolnoma neslišno, ker ni veslal.

Ko ju je Sandy zapazil, je naglo zagrabil puško. Pri peketu jekla je Sivka naglo izginila v grmičevju, Kazan pa je z divjim renčanje gledal proti čolnu.

V tem trenutku je počil strel, Kazan je čutil strašno bolečino na glavi in se v istem trenutku onesvestil. Volkulja Sivka pa je tekla, kar so jo nesle noge.

Sandy je bil izstopil in si veselo ogledoval svoj plen. S puškinim kopitom je obrnil Kazanovo glavo in dejal ves začuden:

"Vraga, saj to ni volk. To je pes, Sandy MacTrigger! To je čisto pravi pes!

(Og. S. 29.)

Socialna Razmotrivanja

KRŠČANSKI SOCIALIZEM IN SV. FRANČIŠEK ASIŠKI.
(Dalje.)

Sedanji moderni kapitalizem je sicer zlo, ni pa s tem še nikakor rečeno, da bi moral biti zlo vobče vsak kapitalizem. Nasprotno pa je jasno, da moramo izrastke bogastva, pa naj bodo kapitalistični, ali ne, vedno in v vsakem slučaju z moralničnega, kakor tudi družabnega vidika obsojati in pobijati.

Ako imam n. pr. veliko premoženje, pa nisem udeležen z njim niti neposredno, niti posredno v nobenem kapitalističnem podjetju, marveč ga porabljam samo zato, da živim v velikem slogu in z velikim razkošjem, mi sicer ne more nihče očitati, da sem kapitalist, kljub temu pa sem družabni škodljivec, ujedavka, ki živi v brezdelju razkošno na račun družbe ter morda še toliko in toliko drugih ljudi odvrača od potrebnega in koristnega dela. Ako tako ravnam, je to z moralničnega in socialnega stališča gotovo mnogo bolj obsodbe vredno, kot pa če svoje premoženje porabim za produktivno delo, pa najsibo tudi na kapitalistični podlagi. Prav za prav sem to naravnost dolžan storiti, seveda ne da bi pri tem sebično izkoriščal delavstvo in konsumente. In ako dejansko tako izvršujem to svojo socialno dolžnost, imam tudi lahko popolnoma mirno vest, ter se smem po vsej pravici smatrati za vrednega človeške družbe.

Napačno je torej staviti kapitalizem in pa izrastke bogastva v eno in isto vrsto. Sedanji moderni kapitalizem predstavlja sicer dejansko zle gospodarskega in vobče družabne izrodke, toda ti imajo z bogastvom samo toliko zveze, kolikor si pač brez velikega premoženja tudi kapitalizma ne moremo predstavljati. V ostalem pa zlo, ki ga opažamo v sedanjem modernem kapitalizmu, ni posledica bogastva samega na sebi, marveč je predvsem le posledica sedanjega kapitalističnega gospodarskega sistema.

Bogastvo in njegovi izrastki, vse to je obstojalo že davno pred modernim kapitalizmom. Tudi socialna beda, ali če hočemo, socialno vprašanje je obstojalo že davno prej. Toda sedanje, takozvano moderno socialno vprašanje, sedanji socialni problemi (n. pr. vprašanje pravične plače industrijskega delavstva in s tem v zvezi vprašanje delitve dobička ter soudeležbe delavstva pri upravi podjetij) to je plod modernega kapitalizma, to je posebnost našega modernega gospodarskega reda in sistema.

Končno naj opozorim še na eno okolnost, ki tudi lepo kaže, da pomenijo kapitalizem, oziroma irastki kapitalizma nekaj povsem drugega, kot pa bogastvo, odnosno izrastke bogastva.

Kadar govorimo o bogastvu, si pri tem vedno mislimo tudi nekoga ki je lastnik tega imetja. O bogastvu je mogoče govoriti pravzaprav samo tam, kjer imamo bogate ljudi, ali recimo bogate ustanove, katere predstavljajo svojo lastno, čisto samostojno osebnost. Mi govorimo n. pr. o bogatih delničarjih, nimamo pa navade rabiti izraza bogata delniška družba. Delniška družba je namreč samo svota ali, če že hočemo, predstavnica in nositeljica povsem določene ter omejene interesne skupnosti delničarjev. Ti pa so lahko po večini, ali pa morda tudi prav vsi, če si mislimo vsakega samega zase, pravi siromak, ki morebiti nimajo drugega premoženja, kot eno ali dve delnici.

In vendar bi moralo biti, tudi v tem skrajnem slučaju, podjetje take delniške družbe popolnoma kapitalistično. To se pravi, da bi se v vsem svojem poslovanju moralo držati popolnoma istih načel in istih pravil, po katerih se ravna podjetje, ki je morda last enega samega bogatega kapitalista.

Mislim, da se na tem vzgledu dobro vidi, da sta kapitalizem in bogastvo dejansko dve različni stvari. Izgovor, da je v tem slučaju delniška družba lastnik kapitalističnega podjetja, ne pove prav za prav ničesar. Delniška družba, to so delničarji. Ti si pač izvolijo svoj izvršilni organ, kateri pa ima nalogo upravljati podjetje v njihovem interesu in v njihovo korist. Če so torej delničarji sami siromaki, se to pravi, da ne more biti v tem slučaju kljub vsemu kapitalizmu, o bogastvu in njegovih izrastkih niti govora.

* * *

S tem, če rečemo, da hočemo pobijati izrodke bogastva, ni toraj za praktičen boj proti kapitalizmu še nič, ali le prav malo storjenega. Proti izrodkom bogastva so se ljudje vedno z večjim ali manjšim vspehom borili in bodo to gotovo v vsakem času storili. Ali če hočemo v naših posebnih razmerah naše posebne socialne težave zmanjšati, če ne popolnoma odpraviti, tedaj si moramo zastaviti temu primeren, čisto določen cilj: Šele tedaj, če se nam posreči, da dosežemo tu zaželjeni vspeh, bo največje zlo premagano in odstranjeno. Moderni kapitalizem pa se bo iz sedanjega socialnega zla spremenil v vir družabnega blagostanja in zadovoljstva.

Kapitalizem ni torej fraza ali navaden izrastek bogastva, marveč je nekaj povsem samoraslega, nekaj kar nima z bogastvom samim na sebi nobene bistvene zveze. On je, kakor smo videli, čisto posebna, z modernim načinom proizvajanja bistveno spojena gospodarska organizacija, poseben gospodarski sistem s svojimi posebnimi lastnostmi, izrodki in izrastki. Kdor hoče te iztrebiti in izkoreniniti, se mora naravnost proti njim boriti, ne pa se zadovoljevati s splošnim bojem proti izrastkom bogastva.

(Dalje.)

Pozor Evelethčani!

V naši trgovini si lahko kupite karkoli potrebujete za obuti za celo družino. Imamo veliko zalogo vsakovrstnih čevljev, za može, dečke, deklice in otroke. Naše blago je prvovrstno. Dobra in točna postrežba ter nizke cene je naše geslo!

Kadarkoli kaj kupujete nikdar ne pozabite na geslo: Svoji k svojim! Vsem se priporočam v naklonjenost!

E. RESMAN
SLOVENSKA TRGOVINA S ČREVLJI.
420 Pierce Street
EVELETH, MINN.

Republikanska stranka okraja Will predstavlja Slovenskim volilcem sledečo listo.

Močni

MOŽJE TVORIJO VEDNO MOČNO LISTO!

Zgodovina

REPUBLIKANSKE STRANKE JE JAMSTVO ZA NADALJEVANJE PROSPERITETE!

LEN. SMALL,
za guvernerja države Ill.

CALVIN COOLIDGE,
za
predsednika Združ. držav.

Prosperiteta

se je ravno začela. Vzelo je štiri leta, da se je izčistilo obzorje in položilo temelj konstruktivnim akcijam. Še stiri leta Coolidgeve vlade in vlade guvernerja Smalla v Illinoisu pomeni velikanski korak k prosperiteti za nas vse!

ZATO VOLITE CELOTNO REPUBLIKANSKO LISTO!

CHARLES G. DAWES,
za
podpredsednika Združ. drž.

Naša vlada, kot je Vam znano je vlada oblasti za vse državljane enako. Zato ne boste ničesar pridobili, ako boste volili kandidate tu-in-tam radi priljubljenosti ali nepriljubljenosti posameznih kandidatov. Volitev celotne strankine liste je to pot najvarnejše in ta volitev naj bo za celotno republikansko listo. To je najvarnejši in najboljši načrt za vsakega volilca. Naredite samo en križec in sicer v ta velikem okvirju na vrhu poleg republikanske liste, ki naj znači tako le:

⊗ REPUBLICAN

Ako volite na ta način, volite najboljše, ker volite može na narodni, državni in okrajni listi skupaj, kateri so dobili na poizkusnih (primary) volitvah večino glasov in so bili na ta način nominirani direktno od ljudstva.

Mi verujemo v večino, da ona vlada in zato prosimo tudi volilce, da to upoštevajo kot najboljše in izvolijo celotno narodno, državno in okrajno republikansko listo dne:

4. NOVEMBRA 1924.

NEPOZABITE DOBRIH CEST IN POTOV!

Ako ne boste volili za "YES" for bond issue — za izdajanje bondov za gradbo dobrih cest in potov — boste volili "NO." Zakon zahteva, da ta predloga za dobre ceste in pota dobi večino oddanih glasov za kandidate za državno zakonodajo. Glasov za zakonodajo bo veliko več, kot pa bo oddanih glasov za glavne kandidate na listi, ker vsak glas, ki bo oddan za celotno listo ali "straight ticket" — bo štel glas in pol za vsakega kandidata za zakonodajo.

Ako predloga za dobre ceste in pota ne dobi zadostne večine, bo grajenje cest in potov prenehalo, ker bo manjkalo potrebnega denarja..

ZATO VOLITE VSI DO ZADNJEGA ZA PREDLOGO ZA DOBRE CESTE IN POTA!

NAGOVORITE TUDI VAŠE PRIJATELJE, DA BODO VOLILI ISTOTAKO!

Naročen oglas po Publicitetnemu odboru Republikanskega centralnega odbora za okraj Will s sedežem v Jolietu.

PEGAM IN LAMBERGAR

POVEST.

Spisal Dr. Fr. Detela.

Med Lambergarjevimi borilci se je izkazoval Gregor. Bil je take volje, da se ni menil za nobeno reč več na svetu. Čemu bi še dalje živel? Da se bode dolgočasil po pustem Gornjem gradu in se spominjal lepih nad, ki so mu splavale po vodi! Nikogar nima več, komur bi posvetil sovje življenje. Kako ga je pehnila od sebe Tajda! Morebiti jo potolaži njegova smrt, da potoči vendar solzico za njim, ko ga ne bode več na svetu. S to mislijo v srcu je vihtel meč nad trdovratnimi sovragi in jih potiskal nazaj proti samostanu. Dolžnost in sila sta ga gnali, in kako prijetno in uspešno je delo, kadar se sklada ona zavest s tem čuvstvom! Ko je omahnila sovražna četa na eni strani, je jela tudi ona na drugi strani misliti bolj na svojo rešitev ko na pogubo sovražnikov. A kadar prešine ta misel borilce, jih je težko zadrževati. Ko so se eni počasi uhikali, so počeli drugi že bežati, v zavistnem strahu, da jih prehite tovariši. S podvojeno silo so se vrgli nanje osrčeni nasprotniki in jih sekali, ko so se gnetli pri vratih. Gregorju pa je prišlo na misel, da bi prodrl s sovražniki vred v samostan, Neudržen se je gnal za njimi na čelu predrzne čete.

Na stolpu nad vhodom je stal poleg poveljnika opat, nejevoljen, da mu je izpodletela hakana; in z bridkostjo je gledal, kako mu padajo vojaki. Ko pa so se jeli umikati, se ga je polotil strah, da se ne bi zgodilo to, kar je nameraval Gregor. Ukazal je donesti na rob zidovja hlodov in kamenja, da bi se zvalilo na napadnike. Bolj in bolj so se bližali ti, oni na trdnjavi pa so čakali povelja, da sprožijo grmado. Tovariš je opozoril Gregorja, kaj da se pripravlja; a tega je bila tako prevzela bojaželjnost, da ni ne videl, ne slišal ničesar in le drl tja, kjer so pod sklonjenim oblokom režala široka vrata. Še kratek napor, in izvršen bi bil smeli naklep; a en migljaj, in zdrčala je ob zidu težka klada, odkrhnila kameniti grb nad vrati, odskočila na okrajku in polomastila pod seboj konje in moštvo.

Zmagovit krik se je razlegnil raz obzidje, napadnike pa je stresla groza, ko so videli pomendrane tovariše in čuli ječanje izmed razmesarjenih trupel. Krištofu Lambergarju se je stisnilo srce od bridkosti zaradi Gregorja, in ukazal je rešiti njegovo telo. Priskočili so najpogumnejši vojaki, odvalili hlod in odnesli nezavednega. Nesli so ga v stanovanje, položili na posteljo in mu odpeli šlem in oklep. Na blazino se je nagnila bleda glava, in mrtvi sta ležali roki ob truplu. Prestrašena je prihitela Tajdina mati in se križala, ko ga je zagledala. Tekla je hčeri pravit, da je mrtev Gregor ali da umira, in prišla zopet, če bi mogla kaj pomagati. Tajda pa je prebledela, in zastala ji je beseda v grlu. Zdaj ni bil Gregor več sovražnik; stal ji je pred očmi v tisti podobi, kakršnega je videla prvikrat, oni mladenič, v čigar druščini je bila preživela toliko lepih dni svoje mladosti. Sama je začela opravičevati njegovo ravnanje. Kaj pa hoče! Ali si more pomagati, ko ga sili dolžnost? A s koliko ozirnostjo je olajšal trdi ukaz! Kako hudo mu je delo izvrševanje! Ni ji rekel, žale besede, dasi ga je ona tako žalila. In sedaj umira, in ona ne bode mogla več poravnati storjene krivice. "Ne, ne, ne sme umreti," si je dejala tiho, hitela za materjo in zaječala na glas, ko ga je videla kakor smrt bledega.

"Stok ne pomaga nič," je menil star vojak, ki je otipaval Gregorja. "Pripravita rajši povojev in deščic, da mu naravnamo zdrobljeno nogo. Nemara je še živ." In razlagal je, da je padel Gregor na oglu tik odnašavca, tako da ga ni zadel hlod z vso težo. Mati je skrbna tekala semtertja in pripravljala potrebnih reči; Tajda pa je bila tako zmešana, da ni bila za nobeno rabo. V tedanjih časih, ko še ni bilo toliko zdravnikov po svetu, so morali ljudje bolj sami skrbeti za svoje zdravje. Potreba jih je učila spoznavati zdravilna zelišča, in teorijo je nameščala izkušnja. Spretno so si obvezavali vojaki rane in uravnavali zlomljene ude. Tudi za bradatega samouka, ki se je sukal pri Gregorjevi postelji, ni bil to prvi zanimivi slučaj. Po njegovi pameti bi se imel bolnik kmalu zavedeti; zakaj kolikor je on spoznal, je imel le nogo zdrobljeno, udarec na glavo pa ga je bil omotil, a ni prebil črepinje. Brzgnil mu je vode v obraz, in Gregor je odprl motne oči, in mrtvaška bledoba je ginila s trudnega obličja. A kmalu je zaspal zopet, dokler ga niso zdramile bolečine v nogi, ki so mu izvile zamolkel stok iz krepkih prsi.

"Ne bo še umrl," je zagodrnjal vojak, zadovoljen sam s seboj.

"Hvala bodi Bogu!" je vzdihnila Tajda, a oni je popravljal prav po eskulapsko svojo prognozo, češ, da umrje še tudi lahko. Tajda pa se je oklepala te mrvice upanja in si ni mogla misliti, da bi umrl Gregor; kakor sploh mladi ljudje brzo in brez pravih vzrokov menjavajo misli in čuvstva. Koliko se je bila prej hudovala Tajda, koliko si je bila napravila nepotrebnega dela, ko se je odpravljala iz Gornjega grada! Zdaj je bilo treba zopet odklepati skrinje, razvezovati zavoje in razkladati pospravljeno robo; zakaj takšnega vendar ne moreta ostavljati Gregorja, zlasti ko jima je Krištof Lambergar tako naročal, da naj mu skrbno strežeta.

POZOR! POZOR!

Cenjenim društvam v Chicagi in okolici naznanjam, da sem kupil dobroznano NARODNO DVORANO na Racine in 18. ulici. Prenovil sem vse dvorane za seje, kakor tudi veliko plesno dvorano. Zatorej se priporočam cenjenim društvam, kakor tudi cenjenemu občinstvu za obilen poset. Postrežba točna in solidna!

Frank Mubi
(LASTNIK)
1800—1802 — So. Racine avenue. CHICAGO, ILL.
Phone: CANAL 2675
(S— 11. —2.)

And. Glavach
EDINI SLOVENSKI AUTO LIVERY

Cenjenim rojakom v Chicagi in okolici se toplo priporočam. Na razpolago imam najmodernejše avtomobile za poroke, krstinje in pogrebe.
Pokličite me na telefon. Prišel bom na Vaš dom in vse potrebno uredil. Zapomnite si mojo telefon številko:
CANAL: 5889
1844 — W. 22nd Place
CHICAGO.

Clevelandčanje!

Ali veste kaj je Vaša dolžnost? — Well, Vaša dolžnost je ta, da naročite ali kupite vašo obleko, kakor tudi druge oblačilne potrebščine pri svojem rojaku:

Johnu Gornik
SLOVENSKA TRGOVINA Z OBLEKAMI IN KROJAČNICA.
6217 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO.

SLOVENCI V JOLIETU POZOR!

Samo ta teden se nudi slovenskim gospodinjam izvanredna prilika.
TA TEDEN PRODAJAMO LEPE KRASNE CARPETE 9X12 GOLD SEAL CONGOLEUM ART RUGS, KI SE PRODAJAJO NAVADNO VEDNO $18 DO $20

Ta teden samo $14.95

Pridite gotovo v našo trgovino ta teden in oglejte si še druge bogate zaloge pohištva, ki jih imamo na prodaj te dni.

VANCE-FITZGIBBONS FURNITURE CO.
314-316 Van Buren Street,
JOLIET, ILL.
(S. 22)

Kovall & Sons
ELY, MINN.
Trgovina z vsakovrstnim mešanim blagom.
V naši trgovini dobite vsakovrstno blago, ki se da dobiti v DRY-GOODS-STORE trgovini. — V zalogi imamo vedno najboljše vrste grocerijo in meso. — Rojakom se najtolpleje priporočamo v naklonjenost!

Phone: CANAL 6516.
SLOVENCI!
Kadar ste se namenili dati slikati. Bodisi o priliki ženitve, ali v kakem drugem slučaju, nepozabite, da je v Chicagi slovenski fotografist, ki izdeluje prav tako fine slike, če še ne boljši, kakor kdo drugi. Ta fotografist je:
M. Arbanas
SLOVENSKI FOTOGRAFIST
1147 — W. 18th St., Cor. May St. CHICAGO.

Razsvetlite Vašo klet!

Tekom jesenskih dni je klet jako popularen prostor v hiši. Tja se spravlja razne stvari za zimo. In kako je pusto, ako v kleti ni svetlobe. — In zakaj bi delali v temi? Pokličite nas, da vam razsvetljimo vaše temne kota in jih naredimo za vas prijazne in koristne.
Pokličite nas, ali pa k nam pridite, da se pogovorimo!

FIDELITY ELECTRIC CO.
FRANK SCHONTA, lastnik.
2049 West 22nd Street, Chicago, Ill.
Pošiljamo blago tudi izven Chicage. Pišite po naš cenik.
(9—27. 10—1.)

SEDAJ JE SEZONA ZA NAKUP PEČI

Čitateljem "Amerikanskega Slovenca in Edinosti" se s tem naznanja, da je dosedaj obstoječa trgovina s pohištvom glaseča se: GRDINA FURNITURE CO., last treh oseb — postala te dni zopet last ustanovitelja in sicer je pod vodstvom

Anton Grdina in Sinov

OD 1. OKTOBRA NAPREJ JE NOVO GOSPODARSTVO IN NOVI RED.

Nove znižane cene — večja odgovornost in hitra točna postrežba.

Vse blago nahajajoče se v prodajalni je namenjeno za razprodajo za ceno kar stane na debelo in nekaj celo pod to ceno. V teku prvih dni smo prodali nad deset tisoč blaga. Z novim čistim blagom nadomestujemo izpraznjena mesta. Ker se je toliko ljudi odzvalo v prvih dneh novega podjetja, smo sklenili ostati pri tem, da bomo lahko izhajali prav z malimi odstotki in zato bomo prodajali vedno po nizkih cenah, kakor nikjer drugje. Od tega bodo imeli največ dobička naši ljudje, ker za naše ljudi je cena manjša, kakor za druge. To bomo držali zato, da domači hodijo k domačim.

Ker smo omenili nekaj radi peči, naznanjamo, da imamo istih vseh vrst velikosti in tipov. Torej, ako potrebujete novih peči, tedaj pridite si jih ogledati k nam poprej nego greste drugam. To bo dobiček Vaš!

Peči imamo za premog in plin vseh vrst, kakor tudi posebno fine peči za premog in drva za farmarje. Pošiljamo peči tudi izven Clevelanda, kamorkoli kdo naroči. Vsaka peč je jamčena, da odgovarja svojemu namenu, da peče kruh in da je drugače perfektna. Rojake od kjerkoli opozarjamo, da pridejo, ali pa pišejo naročilo za peči, kakoršne mi prodajamo.

Tudi drugo pohištvo pošiljamo ne glede na razdaljo, kamorkoli po drugih državah po naročilu in dogovoru. Onim, ki pridejo iz bližnjih mest povrnemo potne stroške. Blago v sosedna mesta prepeljemo s trucki. V bolj oddaljene kraje pa pošiljamo naravnost iz tovaren. Marsikateri si prihrani denar, ako poskuša kupiti od nas.

Za naklonjenost se slovenski javnosti prav toplo priporočamo!

ANTON GRDINA IN SINOVI
TRGOVCI S POHIŠTVOM IN VODITELJI PRVEGA SLOVENSKEGA POGREBNEGA ZAVODA V
CLEVELAND, OHIO.

LOUIS STRITAR
2018 WEST 21st PLACE
CHICAGO, ILL.
Prevaža pohištva — premog — les — in vse kar spada v prevažalno obrt. Pokličite ga po telefonu!
Phone Roosevelt: 8221

J. KOSMACH
1804 W. 22nd St Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih
BARV, VARNIŠEV, ŽELEZNINE, KLJUČAVNIC IN STEKLA
Najboljše delo, najnižje cene. Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.
Phone: Canal 0490.

GRDINA IN SINOVI
PRVI SLOV. POGREBNI ZAVOD
1053 E. 62nd St.
CLEVELAND, O.
Randolph 1881

PREJELI SMO
direktno iz farm najboljši Wisconsin krompir. Prodajamo ga bušelj po stari navadni ceni. Krompir dostavimo na dom vsakemu, ki ga naroči. Kdor ga želi naročiti naj pride osebno ali pa naj telefonično vpraša na naslov:
MRS. MARY GRILLC.
2441 So. Crawford avenue
CHICAGO, ILL.
Phone: Lawndale 7116.

Phone: Canal 0537—5889
Chapel 2046 West 23. St.
MRS NICHOLAS GOETTERT
Pogrebni zavod
Se priporoča Slovencem in Hrvatom
2046 W. 23. Street,
CHICAGO, ILL.
(S.)